

Sanaristikoiden filosofia

Mikä on sanatehtävien tehtävä? Onko niillä muuta tarkoitusta kuin viihdyttää ja toimia ajanvietteenä?

Luulisin, että sanaristikoilla ja muilla sanatehtävillä on paljon muutakin annettavaa ihmisille. Ensinnäkin, ne ovat sukua kaikelle kansanperinteelle, sananlaskuille, sanonnoille ja lastenloruille. Näille kaikille on yhteistä se, että niistä voi oppia jotain. Joitakin yleispäteviä totuuksia (joista osa voi tietysti olla vanhentuneita ja aikansa eläneitä). Samalla ne pitävät yllä muistia ja sanavarastoa. Tämä on erittäin hyödyllistä varsinkin vanhemmille ihmisille, jotka alkavat unohtella asioita. Ja tämä on muuten ihan oikeiden dosenttien tai professorien todentama tieteellinen tosiasia!

Eihän se niin tärkeää ole kaikkien tietää, kuka oli Bolivian tai Perun presidentti vuonna yks tai kaks, ainakaan niille, jotka itse eivät ole bolivialaisia tai perulaisia. Mutta tällaistenkin asioiden tietäminen voi olla hauskaa ja antaa tyydytystä. Maailmassa on paljon ihmisiä, jotka tuntevat tuhansien jalkapallo-otteluiden tulokset, joukkueiden kokoonpanot ja maalin tekijät. Turhaa tietoa kenties, mutta ei kai siitä mitään haittaakaan ole.

Toinen asia on leikkimisen ilo. Sanaleikit ja kaikki se tyydytys, mitä saa omasta oivalomisesta. Kun ymmärtää, kun käsittää, kun bonjaa. Hieman niin kuin vanhan kansan arvoituksissa ja kompakysymyksissä. Ja nykyajan vitseissä. Eikä näissä lajeissa tarvit-

se välttämättä kilpailla toisten kanssa. Mutta voihan se hieman harmittaa, jos ei hiffaa viimeisintä Fingerpori-sanaleikkiä tai kuvaleikkiä. Onko minussa jotain vikaa, jos vitsi meni yli hilseen? Minun mielestäni ei, kaikilla ei voi olla samanlainen populaarikulttuurin tai muun tietämyksen taso tai samanlainen huumorintaju.

Sanatehtävistä voi siis kyllä myös oppia paljon. Kaikesta siitä, mitä maailmassa tapahtuu ja on tapahtunut. Turhaa tietoa julkikkista, heidän etu- ja sukunimistään. Ja myös asioita, jotka voivat olla ihan hyödyllisiäkin. Kaikenlaista sanastoa kaikista mahdollisista asioista. Tieteestä, taiteesta, urheilusta. Mistä tahansa. Varsinkin omasta kielestä, meillä Suomessa suomen kielen sanastosta. Ja koska olemme nykyisin melko kansainvälisiä, niin myös muiden kansojen kielestä ja kulttuurista, maantieteestä ja historiasta.

Sitten on vielä tämä asian sosiaalinen ulottuvuus. Vaikka sanaristikoiden ratkonta on useimmiten yksinäistä puuhaa, niin tämä harastus myös yhdistää ihmisiä. Kun tietää, että tuhannet muut ihmiset voivat ratkoa sitä ihan samaa ristikkoa. Ihan niin kuin ennen vanhaan kaikki katselivat samat Ylen TV-uutiset.

Maalari maalasi taloa, sinistä ja punaista. Ennen tenten teelikamenten. Kaikki minun ikäiseni muistavat nuo lapsuuden lorut. Suuri osa suomalaisista tuntee kaikki vanhat iskelmät ja rock-hitit. Ja osaa sanat ulkoa tai ainakin laulaa ne karaokessa tekstin kanssa, hyvällä äänellä tai viskibassolla. Ristikot pitävät omalta osaltaan yllä tätä samaa kulttuuripeirinnettä.

Antti Parkkinen

antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:

www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/